

## d ů v o d ů:

Předeevším nutno řešiti otázku, nespadá-li případ, o který se jedná, pod ustanovení § 1319 obč. zák. V této příčině je dovolací soud názoru, že v tomto případě nutno použití zmíněného zákonného ustanovení. Že žalobce se nedovolával přímo § 1319 obč. zák., nevadí, stačí, že se opírá o děj, který předpisu onomu je podřaděn. Zmíněný § ustanovuje mezi jiným: Utrpěl-li kdo úraz zřícením se díla na pozemku zřízeného neb odloučením jeho části, je držitel díla povinen k náhradě, má-li příhoda svou příčinu ve vadné povaze díla a držitel nedokáže, že užil veškeré péče, již bylo k odvrácení nebezpečí třeba. V případě, o nějž jde, má se věc takto: Jak nesporně, je před palácem žalované strany na chodníku a tudíž na pozemku uličním zdviž pro dopravu uhlí do sklepa paláce, jejíž otvor, jsoucí v úrovni chodníku, uzavírá se dvojdílným železným poklopem. Jest to tedy dílo zřízené na pozemku. Jak rovněž bezsporně, šel žalobce dne 20. března 1919 k 5. hodině odpolední po chodníku tom procházkou, poklop na zdviži byl uzavřen, neboli jak žalovaná v odpovědi praví, zdviž řádně uzamčena, ale když žalobce na poklop šlápl, povolila deska a on se sřítíl do hloubky, při čemž utrpěl úraz, jak on praví, v obličeji a na ruce a silný otřes nervů, a jak žalovaná praví, jen lehké odřeniny. Jest tedy dána i druhá podmínka, že žalobce sřícením se části díla utrpěl úraz. Jak důkazem znaleckým zjištěno, stal se úraz tím, že poklop se při došlápnutí žalobcově ze závěsu vyvlekl, což způsobeno bylo vadnou konstrukcí díla, a jest tedy dána i další podmínka, že totiž příhoda měla příčinu ve vadné povaze díla. Spadá tudíž tento případ pod předpis § 1319 obč. zák. Jde nyní o zodpovědnost otázku, zda vynaložila žalovaná strana všemožnou péči, by nebezpečí hrozící z vadnosti díla odvrátila. Předpis § 1319 obč. zák. předpokládá, že majitel díla vadné jeho zřízení neb udržování zavinil, a dle znění zákona, jakož i dle materiálů k III. novele občanského zákona lze o vině majitele díla mluvit jen tehdy, opomenul-li učiniti opatření vhodná, která dle poměrů a stavu věci lze rozumně očekávat. Jde tu tedy o ručení založené na vině majitele díla, nikoli o ručení za výsledek, jak, zdá se, že dovolatel se domnívá. Jest ovšem povinností žalované strany, aby provedla důkaz o tom, že povinnosti zákonem jí uložené plně vyhověla. Po této stránce bylo zjištěno souhlasně oběma nižšími soudy jednak, že zdviž chodníková, i pokud se jejího příklopu týče, byla provedena přesně dle plánů předložených a schválených městským stavebním úřadem, jenž také kollaudaci hotového díla provedl, jednak že žalovaný se zdviží zkoušky prováděl častěji, nežli bylo stavebním úřadem předepsáno a při poslední revisi buď koncem ledna nebo počátkem února 1919 zjistil, že bezvadně fungovala; konečně pak zjištěno správné fungování zdviže v den, kterého se žalobci úraz přihodil. Z těchto zjištěných okolností vyplývá, že žalovaná strana jak ohledně zřízení, tak i ohledně udržování zdviže vynaložila veškerou péči potřebnou k tomu, aby možné nebezpečí bylo odvráceno.

## Čís 695.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

**Ustanovení § 19 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n., platí jen tehdy, když manželství před vydáním tohoto zákona rozvedené po jeho vyhlášení bylo rozloučeno.**

(Rozh. ze dne 5. října 1920, Rv I 433/20.)

Manželství sporných stran židovského vyznání bylo v roce 1917 za obapolného volného souhlasu odevzdáním a přijetím zapuzovacího listu podle § 133 obč. zák. rozloučeno. Po vydání novely o právu manželském domáhala se manželka na rozloučeném manželiu placení výživného, opírajíc se o § 19 cit. zákona a tvrdíc, že žalovaný zbohatl, kdežto ona prý žije v naprosté bídě. Žaloba byla soudy všech tří stolic zamítnuta, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Rozloučením manželství přestala veškerá vzájemná práva, která měla základ v manželském poměru; případné svatební smlouvy pominuly; nárok manželčin na výživné zanikl (§§ 1266, 91, 117 obč. zák.). Na těchto právních následcích, plynoucích z ustanovení zákona, platného v době rozluky, nebylo ničeho změněno předpisy § 19 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. Platí tyto jen v těch případech, kdy manželství před vydáním právě dotčeného zákona rozvedená po jeho vyhlášení byla rozloučena. Pro takovéto případy bylo nutno učiniti zvláštní opatření po stránce manželského práva majetkového jednak proto, že při rozvodu manželství dosud nerozlučitelných manželé nemohli ani pomýšleti na majetkoprávní následky rozluky, hlavně však proto, že podle §§ 15 a 17 zmíněného zákona každý manžel za určitých podmínek i proti vůli druhého manžela může si nyní prostě v řízení nesporném vymoci rozlukou manželství již rozvedeného. Uvádí se proto také v důvodové zprávě k návrhu zákona (tisk 298 zasedání Národního shromáždění československého roku 1919) k § 19 výslovně toto: »Předpis tento jeví se nutným v přední řadě na ochranu strany hospodářsky slabší. Bývá jí zpravidla žena, odkázaná na alimenty mužovy. Při dosavadních rozvodech sotva kdo pomýšlel na možnost rozluky. Přeměna rozvodu v rozlukou nemá míti za následek, aby žena nevinná zbavena byla rázem alimentů, které jí, aspoň částečně usnadňují život a chrání ji před mravním úpadkem. Příště bude arci věci manželů, aby již při rozvodech myslili na možné důsledky tohoto zákona«. Nepochybil tudíž soud odvolací, pokud vyslovil, že žalobkyně nemůže se dovolávat ustanovení § 19 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n., k odůvodnění svého nároku na zvýšení výživného.

Č. 696.

**Je-li obchodním zvykem, že určité cenné papíry kupují se na určité burse a nechávají se v místě, kde byly koupeny, jest komisionář oprávněn, papíry na téže burse prodati.**

(Rozh. ze dne 5. října 1920, Rv I 449/20.)